

OW2

22 OKT. 2014

Beh. Ambt:
Streef. tel.:
Afzchr.: Raad / B&W
VVO:

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**informatiecentrum tel.
(070) 373 8421

uw kenmerk

bijlage(n)

3

betreft
Gevolgen 14.000 Wlz
indiceerbarenons kenmerk
ECSD/U201401972
Lbr. 14/081datum
21 oktober 2014**Samenvatting**

De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft bij brief van 7 oktober jl. besloten dat voor een groep van 14.000 cliënten het overgangsrecht van de Wlz van toepassing is. Dit houdt voor deze zogenaamde Wlz-indiceerbaren in dat zij een brief van het CIZ krijgen, waarmee zij rechtstreeks kunnen instromen in de Wlz. Indien de cliënt hiervoor kiest, dan wordt de huidige indicatie administratief omgezet naar een indicatie voor de Wlz.

De VNG voorziet als gevolg van dit besluit grote gevolgen voor gemeenten. Deze gevolgen liggen op het vlak van financiën, contracten, administratie, communicatie en uitvoering. In deze ledenbrief gaan wij daar nader op in.

Gemeente Woerden 14.017913

Registratiedatum:
Behandelend afdeling
Afgehandeld door/op:

24/10/2014

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)
3

betreft
Gevolgen 14.000 Wlz
indiceerbaren

ons kenmerk
ECSD/U201401972
Lbr. 14/081

datum
21 oktober 2014

Geacht college en gemeenteraad,

1. Aanleiding

Naar aanleiding van een door de Tweede Kamer aangenomen motie Leijten/ Bergkamp heeft de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport bij brief op 7 oktober jl. besloten dat voor een groep van 14.000 cliënten het overgangsrecht van de Wlz van toepassing is.

Dit houdt voor deze cliënten (de zogenaamde Wlz-indiceerbaren) in dat zij een brief van het CIZ krijgen, waarmee zij rechtstreeks kunnen instromen in de Wlz. Indien de cliënt hiervoor kiest, dan wordt de huidige indicatie administratief omgezet naar een indicatie voor de Wlz.

Dit besluit van de staatssecretaris heeft gevolgen voor gemeenten. Tot 7 oktober werd ervan uitgegaan dat de zorg voor 10.000 van deze 14.000 cliënten zou worden bekostigd op basis van de Wmo 2015, de Jeugdwet en/of de Zorgverzekeringswet. Hierdoor zijn veel gemeenten contractuele verplichtingen aangegaan met aanbieders waarbij deze cliënten zijn meegenomen. De genoemde 14.000 cliënten zijn deels meegerekend bij het bepalen van de budgetten die voor de Wmo 2015 en de Jeugdwet aan gemeenten zijn toegewezen. Nu naar verwachting het merendeel van deze 14.000 cliënten zal opteren voor Wlz-zorg, zal dit gevolgen hebben voor de (concept)overeenkomsten die gemeenten met Wmo- en Jeugdhulpaanbieders zullen afsluiten of reeds hebben afgesloten.

De VNG voorziet als gevolg van dit besluit grote gevolgen voor gemeenten. Deze gevolgen liggen op het vlak van financiën, contracten, administratie, communicatie en uitvoering. Deze week sturen wij een brief naar de staatssecretaris om onze bezwaren kenbaar te maken en aan te dringen op maximale facilitering van gemeenten door het Rijk om de gevolgen te kunnen opvangen.

Op dit moment beschikken wij nog niet over voldoende informatie om alle consequenties van het besluit te kunnen overzien.

WWS is bezig met het maken van een aparte regeling voor de doelgroep.

Verder zijn er veel gestelde vragen en antwoorden in de maak. Deze informatie is beschikbaar op www.hoeverandertmijnzorg.nl en is te vinden op www.invoeringwmo.nl en op de VNG-site. Wij vinden het belangrijk om de informatie die we nu hebben zo spoedig mogelijk met u te delen.

2. Welke doelgroepen?

In de brief van de staatssecretaris aan de Tweede Kamer van 9 september jl. is sprake van twee aparte groepen. De eerste is een groep van 4.000 voornamelijk kinderen die te maken hebben met de AWBZ-regeling "enige ondoelmatigheid" en waarvan vrij zeker is dat zij voldoen aan de criteria van de Wlz. De gegevens en de budgetten van deze groep zijn (grotendeels) *niet* naar de gemeenten gegaan.

Het betreft drie groepen jeugdigen:

1. Ongeveer 450 kinderen en jongvolwassenen met meer dan drie etmalen overname van het toezicht;¹
2. Ongeveer 650 kinderen met een meervoudige complexe handicap (mcg) en een indicatie voor de functie verpleging) in de leeftijdscategorie 5 tot en met 19 jaar;
3. Ongeveer 3.700 kinderen met een zware verstandelijke handicap (grondslag VG) en minimaal 8 dagdelen behandeling in groepsverband (t/m 19 jaar).

De tweede groep bestaat uit 10.000 voornamelijk jongeren en jongvolwassenen met een grote zorgvraag en een extramurale indicatie in functies en klassen en/of een PGB.

Grofweg gaat het om drie groepen:

1. Cliënten met indicatie voor kortdurend verblijf afgegeven na 1 januari 2011, waarvan ca. 5500 jeugdigen.
2. Cliënten met een ernstige lichamelijke handicap en 25 uur of meer persoonlijke zorg (verpleging, persoonlijke verzorging en begeleiding individueel) per week.
3. Volwassenen met een indicatie voor individueel verpleegkundig toezicht in verband met thuisbeademing.

De eerste groep is met name relevant voor de Jeugdwet en de Wmo. De tweede en derde groep zouden grotendeels per 1 januari 2015 naar de Zvw overgaan.

De groep van 10.000 zit wel in de gegevens en de budgetten die naar de gemeenten zijn overgegaan.

In zijn brief van 7 oktober aan de Tweede Kamer heeft de staatssecretaris aangegeven dat hij wil voorkomen dat deze groepen onnodig tijdelijk onder de Wmo 2015, Jeugdwet of Zvw zou komen.

Hij heeft besloten dat ook deze groep direct in de Wlz kan stromen.

In de brief van 7 oktober kondigt de staatssecretaris aan dat hij de groep van 14.000 personen de keuze laat om gebruik te maken van het overgangsrecht in de Wlz.

In bijlage 1 bij deze ledenbrief is informatie over de doelgroepen opgenomen.

Communicatie

Deze week krijgen alle 14.000 personen een brief van het CIZ met het verzoek middels een antwoordkaart voor 15 november kenbaar te maken, of zij van deze mogelijkheid gebruik willen maken. In bijlage II is de tekst van de brief van het CIZ opgenomen. Er is veel informatie opgenomen op de site: www.hoeverandertmijnzorg.nl/wlz-overgangsrecht. Cliënten kunnen met hun vragen terecht bij het Informatiepunt Wlz-overgangsrecht van Per Saldo/Ieder(in), telefoonnummer 030-789 78 78. Of mailen naar wlz-overgangsrecht@iederin.nl. Zodra de cliënt de antwoordkaart heeft teruggestuurd, zal het CIZ een Wlz-indicatiebesluit afgeven.

Cliënten die de antwoordkaart niet terugsturen blijven in principe onder het overgangsrecht van de Jeugdwet, de Wmo 2015 en de Zvw vallen. Wij vinden dit niet wenselijk omdat het de onduidelijkheid verder vergroot. Daarom wil de VNG dat VWS zich inspant om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk cliënten uit de doelgroep de antwoordkaart terugsturen. Dit kan door herinneringsbrieven te sturen en nabelacties te organiseren.

Voorts zal het naar verwachting om privacy redenen niet mogelijk zijn om de BSN nummers van deze groep cliënten naar de gemeenten te sturen. Wij hebben er bij VWS op aangedrongen om de gemeenten zo spoedig mogelijk in ieder geval te informeren over de aantallen en de geschatte zorgkosten per gemeente.

Het is niet te voorkomen dat deze groep cliënten ook een brief van hun gemeente krijgen. Het CIZ heeft daarop in haar brief geanticipeerd. Gemeenten hoeven hun communicatietraject niet aan te passen vanwege de brief van het CIZ.

Samengevat zet de VNG in op de volgende toezeggingen van de kant van het rijk:

- VWS onderneemt acties om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk cliënten van de doelgroep de antwoordkaart insturen.
- Voor gemeenten moet glashelder zijn wat de afbakening is qua personen en qua declaratiecodes.
- VWS stelt zo spoedig mogelijk de aantallen cliënten van de 10.000 groep en de geraamde zorgkosten per gemeente beschikbaar en zo mogelijk ook de BSN nummers van de cliënten.

2. Financiële gevolgen

Het besluit van de staatssecretaris heeft financiële gevolgen voor de, bij de meicirculaire 2014, bepaalde macrobudgetten van de Wmo 2015 en de Jeugdwet. Vanuit de veronderstelling dat deze groep Wlz-indiceerbaren geen beroep zal doen op de Wmo 2015 en de Jeugdwet is VWS voornemens om de macrobudgetten Wmo en Jeugdwet bij te stellen. VWS is voornemens het budget voor gemeenten niet vooraf, maar bij de meicirculaire van 2015 neerwaarts bij te stellen. Op basis van het feitelijk aantal instromers is het mogelijk begin januari een meer nauwkeurige berekening te maken van de financiële omvang per gemeente. De eerste maanden van 2015 krijgen gemeenten dus teveel middelen. Na de meicirculaire zal per gemeente het budget neerwaarts worden bijgesteld en ontvangen gemeenten een lagere bevoorschotting gedurende de nog resterende maanden van 2015. Bij de berekening van het landelijke budget dat uit het Gemeentefonds zal worden gehaald gaat het Rijk uit van het budget dat aan het Gemeentefonds voor deze cliënten is toegevoegd. Dit betekent dat de korting in absolute zin voor rekening van het Rijk komt, maar ook dat geen rekening wordt gehouden met de hoogte van de kortingspercentages die gemeenten in hun contracten hebben verwerkt. De praktijk is dat individuele gemeenten vaak andere (hogere) kortingspercentages hebben moeten hanteren dan bijvoorbeeld de 11% korting die op macroniveau van toepassing is op het budget voor begeleiding voor de Wmo 2015. De VNG wil dat de door de gemeente gecontracteerde bedragen worden verrekend. Dit betekent dat het rijk op individuele basis met gemeenten zal moeten afrekenen. Zodra gemeenten weten hoeveel cliënten uit deze doelgroep in hun gemeente wonen en wat hun geraamde zorgkosten zijn, zullen gemeenten dit budget moeten reserveren, omdat het Rijk in de meicirculaire het budget zal corrigeren en deze middelen zal overhevelen naar de Wlz. Gemeenten zullen de reservering die zij hebben gemaakt voor het PGB eveneens moeten bijstellen.

Het ontbreekt gemeenten aan gegevens om te kunnen controleren of zorgaanbieders de geleverde zorg voor deze doelgroep niet toch (ook) bij de gemeente declareren. Het zal gemeenten veel extra werk kosten om dit achteraf na te gaan. De VNG vindt dat gemeenten voor deze extra administratieve lasten gecompenseerd moeten worden.

Samengevat zet de VNG in op de volgende toezegging van het rijk:

- Het rijk mag alleen de door de gemeente gecontracteerde bedragen verrekenen. Dat betekent dat het rijk per individuele gemeente moet afrekenen.
- Het besparingsverlies dat optreedt (VWS kan minder bezuinigen op deze groep) is voor rekening van het Rijk.
- Compensatie van gemeenten in verband met de extra administratieve lasten en financiële nadelen (kosten van extra onderzoek en terugvordering achteraf van ten onrechte door de gemeente betaalde zorg aan deze groep).

3. Contractuele gevolgen

Het besluit van de Staatsecretaris heeft gevolgen voor de overeenkomsten die de gemeenten bezig zijn te sluiten of al hebben gesloten in het kader van de Jeugdwet en de Wmo. In hoeverre aanpassing nodig is, hangt af van de inhoud van de overeenkomsten.

Bijlage III bij deze brief bevat basale informatie en tips hoe gemeenten overeenkomsten eventueel zouden kunnen aanpassen in verband met het verdwijnen van de Wlz indiceerbaren uit de Jeugdwet en de Wmo. Ingegaan wordt op de volgende zaken:

- Mogelijkheden als de overeenkomsten nog niet zijn gesloten.
- Mogelijkheden als de overeenkomsten wel zijn afgesloten.
- Aard van de overeenkomsten (raamovereenkomst, volume overeenkomst) en de juridische gevolgen.
- Bepaling hoe om te gaan met gewijzigde of onvoorziene omstandigheden.
- Wijziging overeenkomst alleen mogelijk met instemming van beide partijen.
- Modelteksten voor de wijzigingen met betrekking tot de doelgroep, betaling en financiering.
- Betrekken zorgkantoor bij de overeenkomst.
- Geschilbeslechting via de rechter

Aanvullende informatie hierover verschijnt binnenkort op www.hoeverandertmijnzorg.nl/wlz-overgangsrecht

Inzet VNG richting rijk

- Nadere Informatie over de juridische gevolgen en oplossingsrichtingen.
- De VNG vraagt VWS er bij de koepels van aanbieders op aan te dringen dat hun leden zich constructief opstellen bij het maken van de noodzakelijke aanvullende afspraken.
- Het rijk faciliteert gemeenten juridisch als zij in de problemen komen door het moeten openbreken van contracten.

4. Overige (knel)punten waar gemeenten rekening mee moeten houden

Cliënten uit de doelgroep die de antwoordkaart bewust of onbewust niet insturen blijven onder de Wmo 2015 en de Jeugdwet vallen. Bepalingen in de Jeugdwet en de Wmo 2015 voorzien erin dat gemeenten een voorziening kunnen weigeren indien aanspraak op zorg bestaat op grond van de AWBZ/Wlz. Dit zou tot onduidelijkheid kunnen leiden welk stelsel verantwoordelijk is voor de zorg voor deze personen. Er zijn nog steeds geen heldere afspraken tussen Rijk, gemeenten en het CIZ over hoe gemeenten hiermee om moeten gaan.

De VNG heeft de indruk dat de doelgroep van 14.000 niet helder kan worden afgebakend. Er is en zal ook in de toekomst sprake zijn van grensgevallen waarvan het niet (direct) duidelijk is onder welke wet ze vallen. Ook hier dreigt het gevaar dat cliënten tussen wal en schip vallen. Gemeenten worden geconfronteerd met aanhoudende onzekerheid over hun verantwoordelijkheden en bijbehorende budgetten.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad

In de bijlage bij de ledenbrief zijn de volgende documenten opgenomen:

- Bijlage I: Beschrijving van de cliëntgroepen die tot de groep van 14.000 Wlz indiceerbaren behoren
- Bijlage II: De brief die het CIZ deze week naar de cliënten stuurt
- Bijlage III: Informatie over aanpassing van overeenkomsten in verband met het verdwijnen van de 14.000 Wlz indiceerbaren uit de Wmo en de Jeugdwet.

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Bijlage I

Beschrijving doelgroepen overgangsrecht artikel 11.1.1, zesde lid (Wlz-indiceerbaren)

Versie 17 oktober 2014.

Op dit moment is de Ministeriele regeling in voorbereiding waar de groepen worden aangewezen die onder het overgangsrecht zullen vallen. Er zijn 6 groepen genoemd in de brief van 9 september. Deze notitie bevat een beschrijving van de 6 groepen. In de te publiceren regeling zal een nadere toelichting worden opgenomen.

Groep 1:

AWBZ-verzekerden met een grondslag somatische of psychogeriatrische aandoening of beperking of een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap met een indicatiebesluit in functies en klassen voor de functies Begeleiding groep, Behandeling groep, Kortdurend verblijf en Verblijf tijdelijk. Het totaal van deze geïndiceerde functies bedraagt meer dan 18 dagdelen per week. De berekening van het aantal dagdelen is als volgt opgebouwd: 1 etmaal Kortdurend Verblijf /Verblijf tijdelijk staat voor 6 dagdelen, 1 klasse Begeleiding groep staat voor 1 dagdeel, 1 klasse Behandeling groep staat voor 1 dagdeel.

Groep 2:

AWBZ-verzekerden in de leeftijdscategorie van 5 tot en met 19 jaar op 1 januari 2015 met de grondslag Verstandelijke handicap met een indicatiebesluit voor de functie Verpleging.

Groep 3:

Groep 3 a:

AWBZ-verzekerden met de dominante grondslag Verstandelijke handicap en een AWBZ-indicatiebesluit voor de functie Behandeling groep van minimaal 8 dagdelen (klasse 8) per week.

Groep 3 b:

AWBZ-verzekerden met de dominante grondslag Verstandelijke handicap en een indicatie voor de functie Behandeling groep en/of Begeleiding groep,

voor wie de zorg door het KDC bij het zorgkantoor wordt gedeclareerd op basis van een van de onderstaande door de NZa in Beleidsregel CA-300-5282 beschreven prestaties:

- H818 (dagactiviteit VG kind gedrag)
- H822 (dagbehandeling VG kind gedrag),

Dan wel behoren tot de groep EMG-kinderen en zorg krijgen als omschreven in:

- H817 (dagbehandeling VG kind EMG)
- H819 (dagbehandeling VG EMG)

zulks ter schriftelijke bevestiging van de behandelaar van het KDC aan het CIZ.

Groep 4

AWBZ-verzekerden met een indicatiebesluit voor de functie Kortdurend Verblijf, afgegeven na 1 januari 2011.

Groep 5

AWBZ-verzekerden met een grondslag Lichamelijke handicap, al dan niet in combinatie met een grondslag Somatische aandoening of beperking of een grondslag Zintuiglijke handicap. Het indicatiebesluit bevat 25 uur of meer individuele zorg in de vorm van een of meer functies Persoonlijke Verzorging, Verpleging en Begeleiding individueel.

Groep 6

AWBZ-verzekerden van 18 jaar en ouder op 1 januari 2015 met een indicatiebesluit voor individueel verpleegkundig toezicht in verband met thuisbeademing.

Generiek zijn uitgesloten:

- Verzekerden met een dominante grondslag Psychiatrische aandoening of beperking.

- Verzekerden met een indicatie voor ADL-assistentie

- Verzekerden met een indicatie in verband met palliatief terminale zorg

- Verzekerden jonger dan 5 jaar met een indicatiebesluit op basis van intensieve kindzorg of op basis van verpleging in verband met thuisbeademing.

Uitgesloten van deze groep zijn de AWBZ-verzekerden ouder dan 5 jaar en jonger dan 18 jaar met een indicatiebesluit op basis van intensieve kindzorg of op basis van verpleging in verband met thuisbeademing, die geen grondslag VG hebben.

Postbus 232, 3970 AE DRIEBERGEN

>
<>
<>
<>

Hoofdkantoor
Princenhof Park 3
3972 NG Driebergen
Postbus 232
3970 AE Driebergen
KvK Utrecht 30159219

T 088-789 6700
F 088-789 6745
E info@ciz.nl
www.ciz.nl

datum 15 oktober 2014
onze referentie Xxxx
onderwerp Uw zorg in 2015

**Deze brief bevat belangrijke informatie over uw zorg in 2015.
Leest u deze brief daarom goed.**

Geachte [Aanhef],

Volgens onze gegevens krijgt u op dit moment AWBZ-zorg thuis. Hiervoor heeft het CIZ een AWBZ-indicatie afgegeven.

Op 1 januari 2015 vervalt de AWBZ¹. De AWBZ wordt opgevolgd door de Wet langdurige zorg (Wlz). De Wlz is bedoeld voor mensen die 24-uur per dag zorg of altijd toezicht nodig hebben. Op basis van uw AWBZ-indicatie komt u waarschijnlijk in aanmerking voor Wlz-zorg. Daarvoor moet u wel een aanvraag indienen. Dit doet u door **voor 15 november 2014** bijgaand antwoordformulier in te vullen en op te sturen. Als u dit doet, geldt voor u het volgende:

- U krijgt van het CIZ per brief een Wlz-indicatiebesluit dat geldig is tot en met 31 december 2015. Hiermee houdt u in 2015 aanspraak op dezelfde soort zorg en uren.
- Als u een persoonsgebonden budget (Pgb) heeft, krijgt u van het zorgkantoor bericht over uw Pgb in 2015.
- Als u 18 jaar of ouder bent, blijft u een eigen bijdrage betalen.
- Het CIZ zal uw zorgsituatie in de loop van 2015 opnieuw beoordelen om te bekijken welke zorg u vanaf 2016 nodig heeft.

Het antwoordformulier kunt u ook insturen wanneer uw gemeente al contact met u heeft opgenomen over uw zorg en ondersteuning of Pgb in 2015.

---

¹ Onder voorbehoud van goedkeuring door de Eerste Kamer.

Wat gebeurt er als ik het antwoordformulier niet instuur?

Als u het antwoordformulier niet of niet op tijd instuurt dan valt u in 2015 niet onder de Wlz. Uw zorg kan dan vanaf volgend jaar veranderen. Meer hierover vindt u op www.hoeverandertmijnzorg.nl/wlz-overgangsrecht.

Heeft u nog vragen?

Voor vragen kunt u bellen met het Informatiepunt Wlz-overgangsrecht, telefoonnummer 030-789 78 78. Dit nummer is te bereiken van maandag tot en met vrijdag van 10.00 tot 17.00 uur. U kunt ook e-mailen naar wlz-overgangsrecht@iederin.nl.

Met vriendelijke groet,

mr. J.H. Ouwehand,
Vice-voorzitter Raad van Bestuur

Antwoordformulier

Vul hieronder de gegevens in van de verzekerde:

Achternaam	
Voorletter(s)	
Geboortedatum	
Adres	
BSN-nummer	

Ik, de verzekerde, wil in aanmerking komen voor het omzetten van mijn AWBZ-indicatie naar een Wlz-indicatie voor het jaar 2015.

Datum:

_____

Handtekening:

Verzekerde (indien mogelijk)

_____

Ouder(s) van verzekerde

_____

Wettelijk vertegenwoordiger

_____

A.u.b. het formulier uiterlijk 15 november in bijgevoegde antwoordenvolp retour sturen.
Een postzegel is niet nodig.

Informatie over aanpassing van overeenkomsten in verband met het verdwijnen van de 14.000 Wlz indiceerbaren uit de Wmo en de Jeugdwet

1. Algemeen

Deze bijlage beschrijft een aantal mogelijkheden om de al gesloten overeenkomsten te wijzigen. Per gemeente zal moeten worden nagegaan welke van die opties het beste recht doet aan de situatie in die gemeente en de inhoud van de al gesloten overeenkomsten. Deze notitie bevat handvatten voor een dergelijke beoordeling. Aan het eind van de bijlage is een stappenplan gevoegd.

Het is van belang kort stil te staan bij de wijze waarop gemeenten hulp en ondersteuning in het kader van de Jeugdwet en Wmo 2015 hebben ingekocht en de afspraken die zij daarover hebben gemaakt. Ook wordt kort stilgestaan bij de wijze waarop zorgkantoren zorg inkopen.

Gemeenten kunnen hulp en ondersteuning als bedoeld in de Jeugdwet en Wmo 2015 inkopen of subsidiëren. In geval van subsidiëren ontstaat er een subsidierelatie tussen de gemeente en de instelling. De meeste gemeenten zullen nog geen subsidieverleningsbeschikkingen hebben verstuurd. De wijziging kan in die gevallen nog worden meegenomen in de subsidiebeschikkingen. Wij laten de subsidierelatie om die reden in deze notitie buiten beschouwing.

Aan de inkoop van hulp en zorg liggen overeenkomsten tussen de gemeente en instellingen ten grondslag. Die wijze van totstandkoming, aard en inhoud van de overeenkomsten verschillen per gemeente.

De wijziging brengt met zich mee dat het overgrote deel van de 14.000 groep cliënten geen beroep meer zal doen op de door de gemeente ingekochte hulp of ondersteuning en de door de instelling aan die cliënten verleende hulp en zorg niet meer gefinancierd kan worden op basis van de al afgesloten overeenkomsten. Dat betekent dat de overeenkomsten dienen te worden gewijzigd. Sommige gemeenten hebben nog geen definitieve overeenkomsten met de instellingen gesloten. Zij kunnen de conceptovereenkomsten eenvoudig wijzigen. Al gesloten overeenkomsten dienen in de meeste gevallen te worden opgebroken om te worden gewijzigd.

2. Wijziging van gesloten overeenkomsten en contractuele bepalingen

Teneinde hun juridische positie te bepalen in een geval waarin tussen gemeenten en de instellingen al een overeenkomst is gesloten, is het allereerst van belang dat gemeenten nagaan welke verplichting zij precies met de gecontracteerde instellingen zijn overeengekomen. Niet alle overeenkomsten verplichten de gemeenten om de hulp en ondersteuning voor de groep cliënten die onder de Wlz komt te vallen ook daadwerkelijk af te nemen. Dat is bijvoorbeeld het geval als in de overeenkomst is bepaald dat nog een nadere opdracht of instemming van de gemeente nodig is voordat instellingen hulp en ondersteuning aan cliënten kunnen verlenen. In die gevallen hoeft de overeenkomst niet te worden gewijzigd. De gemeenten dienen er wel op toe te zien dat er na 1 januari 2015 niet alsnog betaald wordt voor hulp die aan cliënten, behorende tot de 14.000 groep, is geleverd.

Indien gemeenten op grond van de gesloten overeenkomsten gehouden zijn de zorg af te nemen, dan geldt dat deze overeenkomsten vaak bepalen op welke wijze omgegaan dient te worden met de gewijzigde of onvoorziene omstandigheden. Het kan zijn dat is overeengekomen dat in een dergelijk geval de overeenkomst kan worden beëindigd. Zo bevat de modelovereenkomst Jeugd van de VNG de volgende bepaling:

“In geval van veranderingen in wet- en regelgeving en/of de ontwikkeling en uitvoering van overheidsbeleid (op nationaal, supranationaal en internationaal niveau) die de ongewijzigde uitvoering van deze Overeenkomst voor tenminste één partij onredelijk bezwarend maken, treden Opdrachtgever en Opdrachtnemer in overleg. In dat geval streven zij gezamenlijk en in redelijkheid naar een oplossing, waarbij het beschikbare macrobudget voor de Jeugdhulp een leidende factor is.”

Wij raden gemeenten aan in hun overeenkomsten na te gaan of en welke specifieke bepalingen zijn opgenomen over onvoorziene omstandigheden, wijzigingen, opzegging, beëindiging, ontbinding en eveneens over eventuele geschillenregeling.

3. Wijziging in onderling overleg gemeente en instellingen

Wij adviseren gemeenten vervolgens met instellingen in overleg te treden. Dat is noodzakelijk als een bepaling in de overeenkomst is opgenomen als hiervoor onder 2 weergegeven. Maar ook zonder een dergelijke bepaling in de overeenkomst, is het verstandig overleg te voeren over de ontstane situatie en de oplossing daarvoor. Uitkomst van een dergelijk overleg kan zijn dat de overeenkomst met instemming van beide partijen wordt gewijzigd. De wijze waarop wijzigingen worden geïncorporeerd in de overeenkomst is veelal geregeld in de overeenkomst zelf. Meestal is bepaald dat overeengekomen wijzigingen schriftelijk als bijlage aan de definitieve overeenkomst worden gehecht.

De gemeente kan een wijziging opstellen die geldt voor alle gecontracteerde instellingen. Met die wijziging dient dan wel door alle instellingen te worden ingestemd. Als bekend is welke instellingen zorg verlenen aan de bij de gemeente bekende cliënten die behoren tot de groep van 14.000, kan een gemeente er ook voor kiezen slechts de overeenkomst met die instellingen te wijzigen.

De tekst van de wijziging is uiteraard afhankelijk van de inhoud van de gesloten overeenkomst. De wijziging zou als volgt kunnen luiden:

Bij brief van 7 oktober 2014, met kenmerk xxx, heeft de staatssecretaris van VWS besloten een groep van 14.000 cliënten die thuis wonen en een zware zorgbehoefte hebben onder (het overgangsrecht van) de Wet langdurige zorg (Wlz) te brengen. Dit besluit heeft gevolgen voor de overeenkomst die de gemeente met instelling x heeft gesloten. Die gevolgen waren voor partijen niet te voorzien. Partijen hebben overleg gevoerd. Partijen wijzigen de overeenkomst aldus:

Onderwerp/doel van de overeenkomst:

Deze overeenkomst ziet niet op dagbesteding, dagbehandeling, kortdurend verblijf en/of persoonlijke verzorging aan cliënten die behoren tot de door de Staatsecretaris in de brief van 7 oktober, kenmerk xxx omschreven groepen met een indicatie van het CIZ voor dagbesteding, dagbehandeling, kortdurend verblijf en/of persoonlijke verzorging.

Verantwoordelijkheid aanbieder en informeren cliënten:

Indien Instelling x een verzoek ontvangt voor het verlenen van dagbesteding, dagbehandeling, kortdurend verblijf en/of persoonlijke verzorging aan cliënten die vallen onder de hiervoor onder x genoemde groepen, treedt de Instelling in overleg met het zorgkantoor in de regio waar de cliënt woonachtig is over de (continuïteit) van de te verlenen dagbesteding, dagbehandeling, kortdurend verblijf en/of persoonlijke verzorging aan de cliënt en informeert de cliënt daarover.

Betaling en financiering:

Instelling x heeft geen recht op betaling van aan de Gemeente gedeclareerde dagbesteding, dagbehandeling, kortdurend verblijf en/of persoonlijke verzorging voor cliënten die op grond van de Wlz recht hebben op die vormen van zorg.

Of

Het door de Gemeente bij overeenkomst van xxx vastgestelde budget/omzetplafond wordt naar beneden bijgesteld met bedrag xxx en bedraagt nu xxx.

Uiteraard is medewerking van de instellingen essentieel. De kans bestaat dat instellingen e.e.a. aangrijpen om een nieuwe discussie te starten over tarieven/budget/omzetplafond, hetgeen niet wenselijk is. In veel overeenkomsten – zoals ook de VNG modelovereenkomst Jeugd – is opgenomen dat partijen zich in een dergelijke situatie redelijk opstellen. Indien instellingen dat niet doen, kunnen zij daarop door de gemeente worden aangesproken.

Als de overeenkomst wordt gewijzigd op de hierboven beschreven wijze, dienen zorgkantoren er vervolgens voor zorg te dragen dat spoedig de benodigde zorg bij de instellingen wordt ingekocht.

4. Oplossingen in onderling overleg gemeenten, instellingen en zorgkantoren

Ook kan gezocht worden naar een oplossing waar de drie partijen die belangen hebben bij een goede uitkomst – de gemeenten, de instellingen en de zorgkantoren – bij betrokken zijn.

Zorgkantoren kunnen de overeenkomsten van gemeenten (deels) overnemen. De rechten en verplichtingen voortvloeiende uit de zorgcontracten rusten dan niet langer op de gemeenten, maar op de zorgkantoren. Daarvoor is de medewerking van de zorgaanbieder vereist. Dat is geregeld in artikel 6:159 BW. Vereist is dat de gemeenten en het zorgkantoor een akte opstellen waar de contractsoverneming in wordt geregeld.

In de meeste gevallen zal een zorgkantoor niet een hele overeenkomst, maar slechts een gedeelte van de verplichtingen in die overeenkomst overnemen. Er is dan sprake van partiële contract overname. Dat is een vrij complexe methode, maar biedt wel maatwerk. De zorgkantoren nemen in dat geval nader aangeduide schulden van de gemeente over (artikel 6:155 BW) en krijgen nader aangeduide vorderingen van de gemeenten gecedeerd (artikel 3:94 BW). De schulden en vorderingen zullen gebundeld moeten worden in een aparte overeenkomst. Vereist is dat gemeenten en de zorgkantoren daarover overeenstemming bereiken en daarvoor toestemming verkrijgen van de zorgaanbieders.

Of het zorgkantoor de overeenkomst (partieel) wenst over te nemen is uiteraard nog maar de vraag. Het is denkbaar dat het zorgkantoor het praktisch onuitvoerbaar vindt zorg te financieren op basis van een veelheid aan contracten, waarin ook nog eens allemaal verschillende bepalingen staan. Vraag is bovendien of de door de gemeente bedachte methodiek past binnen de kaders van de Wlz. Het zorgkantoor zal bovendien niet in alle gevallen alle contractspartners van de gemeente wensen over te nemen. Daarnaast zal het per overeenkomst verschillen of overneming daarvan gunstig is voor het zorgkantoor. Voor sommige regio's kan het echter een praktische oplossing zijn. Dat geldt met name voor regio's waarin gemeenten gezamenlijk hebben ingekocht en qua wijze van financiering hebben aangesloten bij de wijze waarop de financiering van zorg in de AWBZ is geregeld.

Een optie zou ook nog zijn dat het zorgkantoor als contractspartij toetreedt tot de overeenkomsten en dat de overeenkomsten zodanig gewijzigd worden dat deze voor dat deel dat ziet op de cliënten die tot de 14.000 groep behoren aansluit bij de Wlz.

5. Geschil bij de rechter op grond van onvoorziene omstandigheden

Indien overleg met de betrokken instellingen en het zorgkantoor niet tot een oplossing leidt, dan wel tot conflicten, kan de gemeente de rechter verzoeken om in verband met het intreden van onvoorziene omstandigheden in te grijpen in de rechtsgevolgen van een overeenkomst (artikel 6:258 BW).

Deze bepaling is van dwingend recht en kan niet worden "weggecontracteerd". Wel is het mogelijk om in een overeenkomst hieraan nader invulling te geven. Een voorbeeld hiervan is de modelovereenkomst Jeugd van de VNG waarin wordt bepaald dat partijen eerst met elkaar in onderhandeling dienen te treden om te trachten gezamenlijk tot een redelijke oplossing te komen. Deze stap zou – indien contractueel overeengekomen – eerst gezet moeten worden alvorens ontbinding gevorderd kan worden op grond van onvoorziene omstandigheden.

De rechter kan naar aanleiding van een dergelijk verzoek bijvoorbeeld besluiten de overeenkomst (gedeeltelijk) te ontbinden. Dit zal een rechter uitsluitend doen indien hij van mening is dat "de wederpartij naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst niet mag verwachten". De rechter is terughoudend in zijn oordeel dat een omstandigheid 'onvoorzienbaar' was (zie HR 19 november 1993, NJ 1994, 156). Betoogd kan worden dat ten tijde van het sluiten van de overeenkomsten niet was te voorzien dat voor deze groep cliënten een uitzondering zou worden gemaakt. Het hangt uiteraard van de omstandigheden van het geval af - met name het tijdstip van het sluiten van de definitieve overeenkomsten - of een geslaagd beroep op deze bepaling kan worden gedaan.

Daarnaast kan niet onvermeld blijven dat een vordering op basis van 6:258 BW niet in kort geding kan worden ingesteld. Er zal dan ook een bodemprocedure moeten worden gevoerd. Een dergelijke procedure duurt in de regel vrij lang. Daarbij is het van belang dat gemeenten nagaan of er in hun overeenkomsten een bijzondere geschillenregeling is opgenomen. Het is mogelijk dat geschillen die voortvloeien uit de zorgcontracten niet door de burgerlijk rechter dienen te worden beslecht. Tot slot geldt dat bij ontbinding van de overeenkomsten de zorgkantoren en de instellingen op zeer korte termijn met elkaar om de tafel moeten om de zorg voor 2015 geregeld te hebben.

6. Risico's aanbesteding

Elke wijziging van een overeenkomst die tot stand is gekomen op grond van een aanbestedingsprocedure kan juridische risico's opleveren in verband met leerstuk van de 'wezenlijke wijziging'.

Er is – kort gezegd en voor zover hier relevant – sprake van een wezenlijke wijziging als de wijziging voorwaarden invoert die – wanneer zij in de oorspronkelijke aanbestedingsprocedure waren genoemd – zouden hebben geleid tot a) toelating van andere inschrijvers dan die oorspronkelijk waren toegelaten of b) de keuze voor een andere offerte dan die waarvoor oorspronkelijk was gekozen of c) de oorspronkelijke contractspartij wordt vervangen (HvJEU in het arrest Presstext (zaak C-454/06 van 19 juni 2008).

Indien sprake is van een wezenlijke wijziging van een opdracht, wordt deze gewijzigde opdracht geacht een nieuwe opdracht te zijn. Uitgaande van toepassing van de aanbestedingsregels zal zo'n opdracht opnieuw aanbesteed moeten worden. Dat is niet gewenst.

Ook hier geldt dat het van de omstandigheden van het geval – de procedure, de inhoud van de contracten, de wijziging, de hoeveelheid cliënten/budget - afhangt of er sprake is van een wezenlijke wijziging. In zijn algemeenheid kan worden opgemerkt dat gezien het beperkte aantal cliënten en daaraan gekoppeld het beperkte aantal instellingen voor wie de wijziging gevolgen heeft, wij menen dat de wijziging niet snel als 'wezenlijke wijziging' zal worden aangemerkt. De vraag is bovendien of instellingen snel zullen en met recht kunnen 'klagen', nu zij immers op andere wijze worden gefinancierd voor de zorg die zij verlenen. Als er wel geklaagd wordt en het tot een geschil komt, menen wij dat er goede argumenten zijn om bij de rechter te bepleiten dat de gemeente in dit specifieke geval in alle redelijkheid niet gehouden kon worden een nieuwe aanbestedingsprocedure uit te schrijven.

7. Conclusie

Samengevat zien wij de volgende mogelijkheden om al gesloten overeenkomsten tussen een gemeente en instellingen te wijzigen:

- a. in onderling overleg tussen gemeente en instellingen;
- b. in onderling overleg tussen gemeente, instellingen en zorgkantoor, waarbij sprake kan zijn van contractsovername of toetreding tot de overeenkomst door het zorgkantoor;
- c. in het uiterste geval via ontbinding door de rechter op grond van onvoorziene omstandigheden.

Wij adviseren zo spoedig mogelijk per gemeente aan de hand van het stappenplan hierna in kaart te brengen of de al gesloten overeenkomsten moeten worden gewijzigd en zo ja, hoe die overeenkomsten kunnen worden gewijzigd. Vervolgens kan in overleg met de gecontracteerde instellingen en eventueel het zorgkantoor de overeenkomst worden gewijzigd.

8. Stappenplan wijzigen overeenkomst tussen gemeente en instellingen

Check overeenkomst:

A. Overeenkomst bevat geen verplichting tot afname Wlz-zorg:

- voer de overeenkomst uit zonder Wlz-zorg
- bericht de instellingen daarover

B. Overeenkomst bevat wel verplichting tot afname Wlz-zorg:

1) Overeenkomst bevat wijzigingsmogelijkheid:

- beoordeel of het nuttig is het zorgkantoor bij het overleg te betrekken in verband met mogelijke contractsovername/toetreding
- treedt in overleg met de instellingen en/ of het zorgkantoor
- kom de wijziging overeen
- verwerk de wijziging in de overeenkomst
- indien het overleg met het zorgkantoor tot resultaat leidt: verwerk de afspraken in een aparte overeenkomst tussen gemeente en zorgkantoor

2) Overeenkomst bevat geen wijzigingsmogelijkheid:

- treedt in overleg met de instellingen
- tracht wijziging overeen te komen
- verwerk de wijziging in de overeenkomst

C. Er komt geen wijziging tot stand:

- check geschillenregeling in overeenkomst
- kies geschillenregeling of weg naar de civiele rechter op grond van onvoorziene omstandigheden.